

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА

Факультет економічний
Кафедра обліку і оподаткування

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОК1. МЕТОДОЛОГІЯ І ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Рівень вищої освіти – другий (магістерський) рівень

Освітня програма «Облік і оподаткування»

Спеціальність D1 «Облік і оподаткування»

Галузь знань D «Бізнес, адміністрування та право»

Затверджено на засіданні кафедри обліку і оподаткування

Протокол № 1 від 26 серпня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Методологія і організація наукових досліджень
Викладач (-і)	Баланюк І.Ф., д.е.н., професор, завідувач кафедри обліку і оподаткування
Контактний телефон викладача	+38(050)3733282
E-mail викладача	ivan.balamiuk@cnu.edu.ua
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Формат дисципліни	Очний та заочний
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/developer/course/view/3639
Консультації	Очні консультації: згідно розкладу консультацій: https://koia.pnu.edu.ua/hrafik-provedennia-konsultatsij/

2. Анотація до навчальної дисципліни

Методологія і організація наукових досліджень спрямована на:

- формування системи знань теоретичного та практичного характеру, які стосуються вивчення: особливостей предмету методології наукового дослідження; функцій методології науки; класифікацій методів наукового дослідження; технології наукового дослідження; методології створення наукових повідомлень;

- формування умінь та навичок, які стосуються: застосування методології наукового дослідження у написанні наукових робіт; застосування методів наукового дослідження; обґрунтування проблеми дослідження; формулювання теми дослідження, мети, завдань; написання наукових публікацій.

3. Мета та цілі курсу

Метою вивчення дисципліни є отримання студентом уявлень про науку як систему знань і знаряддя пізнання, формування у нього цілісних поглядів на методологію наукового пізнання, сутність загальнонаукових та спеціальних методів і принципів проведення дослідження, освоєння ним підходів і прийомів науково-дослідної діяльності, отримання навиків оформлення результатів досліджень.

Предмет методології і організація наукових досліджень є система загальних принципів і підходів наукового пізнання, методи, технології пізнання, що пов'язані з науковою та практичною професійною діяльністю в галузі економіки.

Навчальна дисципліна «Методологія і організація наукових досліджень» є обов'язковою складовою навчального плану, циклу дисциплін професійної підготовки магістрів спеціальності обліку і оподаткування.

4. Програмні компетентності та результати навчання

ІК. Здатність розв'язувати складні завдання і проблеми у сфері професійної діяльності з обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

ЗК01. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК04. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК05. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК07. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК08. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

Фахові компетентності:

СК10. Здатність проводити наукові дослідження з метою вирішення актуальних завдань теорії, методики, організації та практики обліку, аудиту, аналізу, контролю та оподаткування.

Програмні результати навчання:

ПР01. Вміти розвивати та підвищувати свій загальнокультурний і професійний рівень, самостійно освоювати нові методи роботи та знання щодо комплексного бачення сучасних проблем економіки та управління.

ПР15. Застосовувати наукові методи досліджень у сфері обліку, аудиту, аналізу, контролю та оподаткування та імплементувати їх у професійну діяльність та господарську практику.

ПР19. Вміти проектувати, планувати і проводити пошукові і розвідувальні роботи, здійснювати їх інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення.

5. Організація навчання

Обсяг курсу – 90 год.

Вид заняття	Загальна кількість годин	
	очн.	заоч.
лекції	16	6
практичні	14	4
самостійна робота	60	80

Ознаки курсу			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Статус дисципліни
1	D1 Облік і оподаткування	перший	обов'язкова

Тематика навчальної дисципліни

Тема, план	Кількість годин					
	лекція		практичне заняття		самостійна робота	
	очн.	заоч.	очн.	заоч.	очн.	заоч.
Тема 1. Наука як продуктивна сила 1. Сутність науки та її функції 2. Класифікація наук 3. Організація науково-дослідної діяльності в Україні 4. Формування вченого як особистості та режим його праці	2		2		10	10
Тема 2. Організація наукового дослідження 1. Сутність наукових досліджень та їх класифікація 2. Основні етапи в організації досліджень 3. Вибір проблеми та конкретизація теми дослідження 4. Основи методики планування наукового дослідження 5. Стратегії наукових досліджень 6. Впровадження результатів наукових досліджень та їх ефективність	2	2	2	2	10	10
Тема 3. Інформаційна база наукових досліджень 1. Роль інформації у наукових дослідженнях та класифікація наукових документів 2. Структура і призначення наукових документів 3. Режим доступу до наукової інформації 4. Принципи збору інформаційного матеріалу	2	2	2		10	10

Тема 4. Основні положення наукової методології 1. Місце теорії в наукових дослідженнях 2. Методологія і методи наукового пізнання 3. Основні групи загальних методів наукового дослідження 4. Правила аргументації 5. Спеціальні методи економічних досліджень 5.1. Методи збору та узагальнення інформації 5.2. Методи аналізу 5.3. Методи прогнозування 5.4. Методи моделювання	4		4	2	10	20
Тема 5. Евристичні методи досліджень 1. Суть евристичних методів та їх моделі 2. Основні евристичні методи досліджень	2		2		10	10
Тема 6. Презентація результатів науково-дослідної роботи 1. Оформлення науково-дослідної роботи 2. Наукова стаття та основні вимоги до її оформлення 3. Мова та стиль наукового дослідження 4. Науковий виступ, участь у наукових дебатах	4	2	2		10	20
Разом	16	6	14	4	60	80

6. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	100 бальна: 100 протягом семестру, залік виставляється на підставі поточних оцінок за всі форми контролю. Зараховано – «відмінно» (90-100 балів (А – за шкалою ECTS))– студент демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь та навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, наводить повний обґрунтований розв’язок прикладів та задач, аналізує причинно-наслідкові зв’язки; вільно володіє науковими термінами;
	Зараховано – «добре» (70-89 балів (за шкалою ECTS: 80-89 – В; 70-79 – С)) – студент демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосувати його до розв’язання конкретних прикладів та задач, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, допускає окремі несуттєві помилки та неточності розв’язках;
	Зараховано – «задовільно» (50-69 балів (за шкалою ECTS: 60-69 – D; 50-59 – E) – студент володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не завжди вміє правильно застосувати набуті знання до розв’язання конкретних прикладів та задач, нечітко, а інколи й невірно формулює основні твердження та причинно-наслідкові зв’язки; Незараховано (менше 50 балів (за шкалою ECTS: 26-49 – FX; 1-25 – F)) – студент не володіє достатнім рівнем необхідних знань, умінь, навичок, науковими термінами.

	Накопичення балів студентом під час вивчення дисципліни проводиться у такому співвідношенні: – поточне оцінювання (практичне заняття) – 60 балів (усні відповіді, розв’язання практичних завдань); – самостійна робота – 40 балів (контроль самостійної – тестування). Поточний контроль проводиться на практичних заняттях шляхом виконання завдань, отриманих в процесі навчання. За кожен вид робіт студент отримує оцінку в 100 бальній шкалі.
Виконання письмових робіт	При виконанні письмових робіт при розв’язанні практичних завдань, студент має розписувати його результати. Студент повинен самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання.
Практичні заняття	Практичне заняття проводиться з метою формування у студентів умінь і навичок з предмету, вирішення сформульованих завдань, їх перевірка та оцінювання. За метою і структурою практичні заняття пов’язані з теоретичним та індивідуальним завданням з дисципліни та також передбачає попередній контроль знань студентів. Оцінка за практичне заняття враховується при виставленні підсумкової оцінки з дисципліни.
Самостійна робота	Самостійна робота охоплює теоретичне вивчення питань, що стосуються тем лекційних занять. Їх поглиблена проробка за рекомендованою літературою, а також виконання завдань з метою закріплення теоретичного матеріалу. Загальний обсяг годин самостійної роботи студента, що відводиться на вивчення дисципліни «Методологія і організація наукових досліджень» складає 60 год. денної форми навчання та 80 год. – заочної. Студентам пропонується виконання завдань, що розміщені у Системі дистанційного навчання Карпатського національного університету імені В. Стефаника. Згідно графіку навчального процесу в період контролю за самостійною роботою студент проходить тестування на платформі дистанційного навчання.
Методи навчання	Наочні методи навчання – ґрунтуються на візуальному сприйнятті інформації для полегшення вивчення навчального матеріалу (використання ілюстрацій, графіків, схем, мультимедійних матеріалів, презентації). Інтерактивні методи навчання – ґрунтуються на принципі зворотного зв'язку, коли здобувач освіти отримує відповіді, зауваження та поради щодо певної проблематики від викладача чи одногрупників; коли здобувачі освіти взаємодіють між собою, а викладач виступає координатором та наставником, а також стежить за дотриманням навчальних та етичних норм (відповіді на запитання та опитування думок здобувачів освіти тощо). Практичні методи навчання – передбачають виконання завдань, які спрямовані на розвиток навичок і практичного застосування знань. Інноваційні методи навчання – поєднують інтерактивні та комп'ютерні технології. Методи дистанційного навчання – ґрунтуються на використанні інформаційних технологій, в т.ч. університетської системи навчання (https://d-learn.cnu.edu.ua), платформ для організації відеоконференцій: Zoom Video Communications.
Допуск до підсумкового контролю	Максимальну оцінку 100 балів студент отримує протягом семестру.
Підсумковий контроль	Форма контролю: залік.

7. Політика курсу

Студент повинен самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей).

Студент опрацьовує питання, що призначені для самостійного вивчення і для контролю проходить тестування в системі дистанційного навчання, виконує контрольну роботу у визначений для самостійної роботи період згідно графіку навчального процесу.

Академічну заборгованість студент здає відповідно до графіку ліквідації академзаборгованості за встановленими в університеті правилами.

Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>. Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише для виконання он-лайн тестування. Вживати їжу та напої під час занять в аудиторії забороняється (крім води або за медичними показаннями).

Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в дистанційному форматі відповідно до встановлених університетом правил. Пропуски занять відпрацьовуються на консультаціях.

При використанні технологій штучного інтелекту студенти повинні дотримуватись «Рекомендацій щодо відповідального впровадження та використання технологій штучного інтелекту в закладах вищої освіти» (URL: <https://surl.li/zntjjk>).

8. Рекомендована література та інші джерела

1. Баланюк І.Ф., Іваночко Б.Р. Методологічні засади, принципи, методи та підходи до інвестицій в територіальних громадах // Інвестиційне забезпечення соціально-економічного розвитку територіальних громад: монографія. Івано-Франківськ: Карпатський національний університет імені Василя Стефаника. Івано-Франківськ: Фоліант, 2025. 200 с. С. 20-40.
2. Баланюк І.Ф., Кузьмін Т.Л. Методологічні засади функціонування земельних відносин сільськогосподарських підприємств // Розвиток земельних відносин у сільськогосподарських підприємствах: соціально-економічний аспект: монографія. Івано-Франківськ: НАІР, 2024. 218 с. С. 49-72.
3. Савка М.В., Баланюк І.Ф. Методика дослідження розвитку фермерських господарств // Організаційно-економічні засади розвитку фермерських господарств в умовах трансформування аграрного сектору: монографія. Івано-Франківськ: Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2021. 212 с. С. 35-53.
4. Баланюк І.Ф., Черневий Ю.І., Іваночко Б.Р., Безрукий Т.М., Юхневич А.М. Методологічні засади наукових досліджень обліково-аналітичного забезпечення та економічного контролю в управлінні бізнесом. *Актуальні питання економічних наук*. 2025. №12. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.16413722>
5. Баланюк І., Кузьмін Т., Шкроміда В., Гнатюк Т., Рига Б. (2025). Методологія аутсорсингу з обліку і внутрішнього аудиту у системі управління витратами та грантовою діяльністю закладів. *Сталий розвиток економіки*, 2 (53), 56-61. DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-53-8>
6. Баланюк І.Ф., Іваночко Б.Р. Методологічна оцінка інвестиційної діяльності та організація економічного контролю за інвестиціями у територіальних громадах // Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія Економічні науки. 2024. № 12. <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2024-12-10559>
7. Савицька Л.А., Городецька О.С., Колесник І.С., Добровольська Н.В. Методологія та організація наукових досліджень: Електронний навчальний посібник комбінованого (локального та мережного) використання [Електронний ресурс]. Вінниця : ВНТУ, 2023. 143с.
8. Бруханський Р.Ф. Методологія наукових досліджень: навч. посіб. для студ. спец. 071 «Облік і оподаткування». Тернопіль: Осадці Ю.В., 2022. 208 с.
9. Самсонов В.В., Сільвестров А.М., Тачиніна О.М. Методологія наукових досліджень та приклади її використання: Навч. посібник. К.:НУХТ, 2022. 385 с.
10. Пилипів Н.І., Баланюк І.Ф., Шеленко Д.І. Методичний комплекс з вивчення курсу «Основи наукових досліджень» для студентів денної і заочної форми навчання спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність». Івано-Франківськ: В-во ЛІК, 2021. 51с.

11. Бруханський Р.Ф. Методологія наукових досліджень і викладання облікових дисциплін: навчально-методичний посібник для студентів. Тернопіль: ТНЕУ, 2019. 174 с.
12. Корягін М.В., Чік М.Ю. Основи наукових досліджень. Навчальний посібник. 2-ге вид. К. : Алерта, 2019. 492 с.
13. Конверський А. Основи методології та організації наукових досліджень : навч. посібник. Центр навчальної літератури. 2019. 352 с.
14. Данильян О.Г., Дзьобань О.П. Методологія наукових досліджень: підручник. Харків : Право, 2019. 368 с.
15. Гуртов О.І. Методологія та організація наукових досліджень : навчальний посібник. Харків: ХНАУ, 2017. 272 с. URL <http://nau.kharkov.ua/jspui/bitstream/123456789/558/1/Методологія%20та%20організація%20наукових%20досліджень.pdf>
16. Конверський А. Основи методології та організації наукових досліджень. К. : Центр навчальної літератури, 2017. 350с. URL http://biology.univ.kiev.ua/images/stories/Upload/Kafedry/Biofizyky/2014/konversky_osn_metod_ta_org_nayk_dosl.pdf
17. Логоша Р.В. Методологічні особливості дослідження постіндустріальної моделі ринку. Вісник ЖНАЕУ, 2017, № 1 (59), Т. 2. С. 33-44. URL http://ir.znau.edu.ua/bitstream/123456789/8332/1/VZNAU_2017_1_2_33-44.pdf
18. ДСТУ 8302:2015. Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. Київ, 2016. 17 с.
19. Баланюк І.Ф., Сас Л.С., Шеленко Д.І. Сутність методології та організації наукових досліджень в обліку. *Вісник Прикарпатського університету. Серія економіка*. Вип. 11. Івано-Франківськ: Плай, 2015. С. 43-45.

Професор _____ Баланюк І. Ф.